

Шчучынскі раён

412Г000610	Комплекс былога палаца князёў Друцкіх-Любецкіх	канец XVIII стагоддзя	г. Шчучын	2	27.03.2002 № 64	14.05.2007 № 578
------------	--	-----------------------	-----------	---	-----------------	------------------

Палац знаходзіцца ў паўночнай частцы горада, на месцы былога панскага маёнтка, тэрыторыя якога пасля вайны была аддадзена пад ваенны гарадок і даволі шчыльна забудавана.

Спраектаваны ў 1892–1895 гг. віленскім архітэктарам Тадэвушам Раствароўскім і быў мала звязаны з папярэднім палацава-парковым комплексам XVIII ст. Уяўляе сабой дваранскую рэзідэнцыю, мураваную, двухпавярховую, у стылі пеяцбургскага неакласіцызму канца XIX ст., з асобнымі элементамі эклектызму.

Рашэнне аб будаўніцтве рэзідэнцыі ў Шчучыне было прынята князем Уладзіславам Друцкім-Любецкім у 1892–1895 гг., у гэты ж час Раствароўскім быў распрацаваны праект пабудовы палаца. Па невядомых прычынах будаўніцтва ішло вельмі марудна. Магчыма, гэта было звязана з хваробай князя. Так, да пачатку Першай сусветнай вайны не паспелі на балконах зрабіць агароджы.

Пасля смерці ў 1913 г. князя Уладзіслава Друцкага-Любецкага сям'я была не гатова працягваць будаўніцтва і аддзелку інтэр'ераў. Сам палац у Шчучыне не моцна пацярпеў у час Першай сусветнай і грамадзянскай войнаў. Відаць, толькі пасля вяртання апошняга ўладальніка Шчучына князя Яна з вайскавай службы каля 1921 г. магло быць працягнута будаўніцтва і аздабленне палаца. Безумоўна, не спрыяла хутчэйшаму заканчэнню будаўніцтва пасляваенная разруха 1921–1925 гг.

Двухпавярховая мураваная рэзідэнцыя ў плане – шырокі прамавугольнік на высокім каменным цокалі. З агульнага аб'ёму лёгка вычляняюцца з боку галоўнага фасада тры ўзаемазвязаныя аб'ёмы. Сярэдні (цэнтральны) аб'ём, адсунуты злёгка ўнутр, быў ніжэйшы за бакавыя і ўтвараў на галоўным фасадзе порцік з дзвюма калонамі іанічнага ордэра, фланкіруючымі галоўную вось фасада. Плоскі дах, накрыты бляхай, быў агароджаны балюстрадам атыкам, а магутны карніз упрыгожвала моцна прафіляваная ляпніна.

Унутраная планіроўка рэзідэнцыі мела нерэгулярны характар. Жылыя памяшканні ў асноўным групаваліся ўздоўж галоўнага фасада і двух бакавых, а з паркавага фасада размяшчаліся парадныя памяшканні.

Мэбля, згодна з ўспамінамі апошніх уладальнікаў, належала да ранніх стыляў. Памяшканні ўпрыгожвалі партрэты і іншыя жываліс, з скульптуры – мармуровая Леда невядомага аўтара. Амаль усю правую частку паркавага фасада займала на першым паверсе доўгая сталовая, дзе сцены былі ўпрыгожаны партрэтамі каралёў, а ў сервантах захоўвалася фамільнае срэбра і французскі фарфор. Жылыя пакоі мелі больш сучасную мэблю. Унутранае ўбранне, мэбля, вялікая частка маёмасці былі вывезены ў кастрычніку 1939 г.

Будаўніцтва ваеннага гарадка пасля Другой сусветнай вайны на тэрыторыі маёнтка і палацава-паркавага комплексу, а перш за ўсё прыбудова да палаца значна змянілі архітэктурна-планіровачны ансамбль і непасрэдна сам палац.

Помнік знаходзіцца ў адносна здавальняючым стане, захаванне яго фасадных дэталей дае магчымасць у адносна кароткі час яго аднавіць.

413Д000611	Брацкая магіла		г. Шчучын, пл. Свабоды	3	25.02.2003 № 82	14.05.2007 № 578
412Ж000612	Помнік А.С. Пашкевіч	1954 год	г.п. Астрына, вул. Станкевіча	2	28.08.2003 № 88	14.05.2007 № 578
413В000613	Гарадзішча		в. Ашуркі, 2 км на захад ад вёскі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578

413В000614	Курганны могільнік перыяду ранняга сярэднявечча	VI–VIII стагоддзі	в. Берагоўцы, паміж вёскамі Берагоўцы і Марокі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
413В000615	Стаянкі перыяду каменнага веку	4-е тысячагоддзе да н.э., 3–1-е тысячагоддзі да н.э.	в. Бершты, у цэнтры вёскі, 0,5–0,6 км на паўднёвы ўсход ад вёскі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
412Г000616	Касцёл Яна Хрысціцеля сем алтароў касцёла	другая палова XVIII стагоддзя	в. Васілішкі	2	28.08.2003 № 88	14.05.2007 № 578

Пабудаваны ў 1769 г. з цэглы пры манастыры базыльян (не захаваўся). У 1832 г. перабудаваны пад царкву. З 1919 г. касцёл дзейнічаў, пазней закрыты. У 1980-я гг. зноў перададзены вернікам. Помнік архітэктуры позняга барока.

Храм трохнефавы з двухвежавым галоўным фасадам і паўцыркульнай апсідай з сакрысціямі. У кампазіцыі дамінуе галоўны фасад. Цэнтральная плоскасць яго расчлянёна лучковымі праёмамі, лапаткамі і карнізамі, увянчана паўцыркульным франтонам. Першы ярус вежаў увагнуты, са скругленымі вугламі і бакавымі пілястрамі. У другім ярусе ўвагнутыя часткі сцен плаўна пераходзяць у вуглавя лапаткі з валютамі. Вежы завершаны маленькімі васьміграннымі аб'ёмамі з шлемападобным пакрыццём. Другі ярус галоўнага фасада і верхнія ярусы вежаў часткова перабудаваны. Бакавыя фасады і апсіда прарэзаны лучковымі праёмамі,

расчлянёны плоскімі лапаткамі і апяразаны карнізам.

Інтэр'ер касцёла зальны, апсіда аднолькавай шырыні з цэнтральным нефам, раскрываецца ў асноўнае памяшканне арачным праёмам. Над бабінцам паміж аб'ёмамі вежаў размешчаны хоры. Асноўнае памяшканне перакрыта плоскай драўлянай столлю, апсіда конхай. Галоўны двух'ярусны алтар вырашаны ў барочным стылі ў выглядзе карыфскай каланады, якая нясе крапаваны карніз і фігурны шчыт з круглай люкарнай па цэнтры, валютамі, ракайлямі, дэкаратыўнымі вазамі, пущі, складанымі спляценнямі S-падобных завітоў. Па цэнтры галоўнага алтара – абраз «Хрышчэнне» пачатку XX ст., у завяршэнні стукавы картуш, аформлены валютамі і фігуркамі двух анёлаў.

Ансамбль сямі алтароў (галоўны, два бакавыя і чатыры кулісныя) выкананы ў тэхніцы ступа, апрацаваны пад ружовы і блакітны мармур, упрыгожаны пазалочанай ляпнінай у выглядзе валют, ракайляў і дэкаратыўных ваз у стылі ракако. Пластычна-хвалісты абрыс маюць хоры, узнятыя над нартаксам.

413В000617	Селішча перыяду жалезнага веку	VI стагоддзе да н.э. – IV стагоддзе н.э.	в. Ваўчкі, на ўсходняй ускраіне вёскі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
413В000618	Каменныя могільнікі	XIII–XIV, X–XV стагоддзі	в. Венаўшчына, 0,1 км на захад ад вёскі, 80 м на паўднёвы захад ад вёскі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578

413В000619	Каменныя могільнікі	XVI стагоддзе, XIV–XVII стагоддзі	в. Вераб'і, 0,3 км на поўнач ад вёскі, 1,5 км на паўднёвы ўсход ад вёскі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
412Г000620	Фрагменты комплексу былой сядзібы: парк гаспадарчыя пабудовы флігель агароджа	канец XVIII –пачатак XIX стагоддзя, 1787 год	в. Вялікае Мажэйкава	2	28.02.2002 № 71	14.05.2007 № 578

Цэнтрам комплексу з рэгулярнай кампазіцыяй быў сядзібны дом (разбураны ў 1914 г.). Па восі сіметрыі перад галоўным усходнім фасадам размяшчалася парадная плошча і ўезд у сядзібу з двума штучнымі прамавугольнымі вадаёмамі па баках.

Прамавугольны ў плане мураваны аднапавярховы флігель вырашаны ў формах класіцызму. Лямус размешчаны ў паўночнай частцы сядзібы. Двухпавярховы квадратны ў плане будынак. Першы паверх мураваны, другі драўляны.

Парк плошчай каля 5 га. Мае сіметрычную рэгулярную планіроўку. Складаецца з параднага партэра і сістэмы баскетаў, падзеленых сеткай алей. Да партэра прымыкаюць два рады дэкаратыўных баскетаў. Яшчэ два рады баскетаў з пладовымі дрэвамі ўтвараюць паступовы пераход да параднай часткі парку да саду. Кампазіцыйную вось парку завяршала мураваная капліца, у паўднёва-заходняй частцы парку стаяла мураваная альтанка-ратонда (не захавалася). З насаджэнняў трапляюцца экзоты.

412Г000621	Былая сядзіба	пачатак XX стагоддзя	в. Галавічполе	2	28.02.2002 № 71	14.05.2007 № 578
------------	---------------	-------------------------	----------------	---	--------------------	---------------------

Помнік сядзібна-паркавай архітэктуры з элементамі неаготыкі. Г-падобны ў плане, асіметрычнай аб'ёмна-просторавай кампазіцыі. Складаецца з адна- і двухпавярховых аб'ёмаў рознай велічыні, накрытых высокімі чарапічнымі дахамі. У дэкоры выкарыстаны фігурныя люкарны, спічастыя шчыты, пінаклі, гранёныя эркеры з шатровымі завяршэннямі. Да паўднёва-заходняй сцяны прымыкае звязаная з калідорам тэраса. Дэкаратыўнае вырашэнне фасадаў заснавана на кантрастным спалучэнні чырвонага фону цаглянай муроўкі з атынкаванымі архітэктурнымі дэталямі – ліштвамі, карнізамі і рустоўкай. Гарызантальныя паясы, абрамленні праёмаў, дэкаратыўная рустоўка вуглоў ствараюць на плоскасці фасадаў складаны геаметрычны

ны малюнак. У аздабленні фасадаў выкарыстаны таксама трохвугольныя дэкаратыўныя балкончыкі, металічныя каваная агароджа балконаў і тэрасы, паліваная кафля з раслінным малюнкам у паўцыркульных нішах над вокнамі. Планіроўка дома калідорная.

413В000622	Гарадзішча перыяду позняга сярэднявечча	XIV–XVI стагоддзі	в. Галынка, 0,3 км на захад ад вёскі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
413В000623	Каменны могільнік перыяду сярэднявечча	XIV–XVI стагоддзі	в. Галынка, 2 км ад вёскі, ва ўрочышчы Круглік	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
413В000624	Курган		в. Глебаўцы, 0,5 км на поўдзень ад вёскі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
413В000625	Каменны могільнік	XVI стагоддзе	в. Даўбенкі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
413В000626	Селішча перыяду сярэднявечча	XII–XIII стагоддзі	в. Дварчаны, 0,5 км на поўнач ад вёскі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
412Г000627	Комплекс былога палаца: палац флігель мураваны млын кузня гаспадарчыя пабудовы парк	XVIII – пачатак XX стагоддзя	г.п. Жалудок, на правым беразе р. Грушка	2	28.02.2002 № 71	14.05.2007 № 578

Палац пабудаваны князямі Чацвярцінскімі ў 1907–1908 гг. паводле праекта архітэктара У. Марконі. Увесь палацава-паркавы комплекс не быў вытрыманы ў адзіным архітэктурным стылі. У ім суседнічалі разнастайныя пабудовы: неабарочны палац, неагатычны флігель і г.д.

Палац – двухпавярховы будынак, накрыты ланым дахам. У дэкоры фасадаў выкарыстаны бакавыя круглаватыя рызаліты, фігурныя ліштвы і люкарны, картушы і

гірлянды. У інтэр’еры будынка ў цэнтральнай частцы размешчана зала, вестыбюль з параднай лесвіцай.

Флігель – аднапавярховы прамавугольны ў плане аб’ём з круглай у сячэнні шатровай вежай, прыбудаванай да тарцовага фасада. Сцены з бутавага каменю, члянёны стральчатымі аконнымі праёмамі. Галоўны ўваход вырашаны ў выглядзе партала.

413Д000628	Брацкая магіла	1944 год	г.п. Жалудок, у скверы	3	25.02.2003 № 82	14.05.2007 № 578
413В000629	Селішча		г.п. Жалудок, на правым беразе р. Жалудзінка	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
413В000630	Гарадзішча		хутар Зубраўка, 0,2 км злева ад дарогі ў в. Сухары	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
412Г000631	Троіцкі касцёл дэкаратыўнае аздабленне інтэр'ера: галоўны алтар, два бакавыя алтары, амбон, роспіс скляпенняў у апсідзе	1758 год, канец XVIII стагоддзя	в. Іпчална	2	28.08.2003 № 88	14.05.2007 № 578

Пабудаваны з цэглы па фундацыі гродзенскага харунжага Язэпа Валы на месцы драўлянага храма 1670–1678 гг. Помнік архітэктуры позняга барока.

Касцёл аднанефавы, двухвежавы з пяціграннай апсідай і сакрысціямі. Дамінуючае становішча ў аб'ёмнай кампазіцыі займае галоўны фасад. Яго вузкую цэнтральную плоскасць фланкіруюць квадратныя ў плане вежы, якія рэльефна выступаюць з асноўнага аб'ёму, маюць нізкае шлемападобнае завяршэнне. Фасадныя і бакавыя плоскасці вежаў апяразаны карнізамі, расчлянёны плоскімі прамавугольнымі філёнгамі і прарэзаны прамавугольнымі, лучковымі і паўцыркульнымі аконнымі праёмамі. Бакавыя фасады будынка завершаны карнізам і расчлянёны ў верхняй частцы двума радамі лучковых акон.

Інтэр'ер касцёла зальны, выцягнуты па падоўжнай восі. Асноўны аб'ём і апсіда перакрыты драўляным лучковым скляпеннем. Сцены дэкарыраваны тонкімі спаранымі лапаткамі, завершаны шырокім карнізам. Над бабінцам паміж аб'ёмамі вежаў ступеньчатая ў плане хоры. Тры алтары і амбон выкананы ў стылі ракако. Галоўны алтар двух'ярусны. Першы ярус устаноўлены на высокім цокалі, падзелены калонамі карыфскага ордэра на тры часткі, аддзелены ад другога яруса хвалепадобным антаблементарам з ляпным дэкорам. У цэнтры вялікі абраз «Святая Сям'я», злева абраз «Св. Пётр», справа абраз «Хрышчэнне». У цэнтры другога яруса – картуш з люнетай, па баках жывапісныя панэлі, дэкаратыўныя вазы і выявы анёлаў. Два бакавыя алтары формай і дэкорам нагадваюць галоўны, але меншыя за яго, увянчаны скульптурнымі кампазіцыямі Святых Францішка і Варвары сярод анёлаў і ракайльных завіткаў. Пабудаваны яны ў выглядзе пласцін, расчлянёных на два ярусы тонкапрафіляванымі і раскрапанымі антаблементарамі, фланкіраваны калонамі, капітэлі якіх з'яўляюцца пастаментамі для пецці. На правай сцяне ляпная экспрэсіўная гарэльефная кампазіцыя «Архангел Міхаіл, які топча д'ябла» – шэдэўр мастацтва ракако.

Высокамастацкім дэкаратыўна-скульптурным творам з'яўляецца амбон. Яго кафедра – пластычная чаша, падтрыманая кансоллю-ракавінай. Ракайльныя панэлі на яе гранях запоўнены ляпнымі кампазіцыямі на біблейскія тэмы. Праз спрошчаную фігурную панэль кафедра аб'яднана з балдахінам, завершаным экспрэсіўнай кампазіцыяй з выявай святой з крыжам і пецці. Размах і насычанасць скульптурнага і ляпнога дэкору эфектна кантрастуюць з лаканізмам архітэктурных плоскасцей інтэр'ера.

413В000632	Гарадзішча перыяду сярэднявечча	XI–XIV стагоддзі	в. Касцянёва, на паўднёва- ўсходняй ускраіне вёскі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
413В000633	Каменны могільнік	XIV–XVI стагоддзі	в. Клешнякі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
413В000634	Камень-следавік		в. Красулі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578

413В000635	Гарадзішча перыяду сярэднявечча, курганныя могільнікі, каменны могільнік	X–XIII, XIV–XVI стагоддзі	в. Кульбачына, 0,8 км на захад ад вёскі, 0,2 км на поўнач ад вёскі, 0,3 км на поўдзень ад гарадзішча	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
413В000636	Каменны могільнік	IV–VI стагоддзі	в. Краснае	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
413В000637	Стаянка	перыяд бронзавага веку	в. Мацеўчукі, на правым беразе р. Лебяда	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
410Г000638	Свята-Раства-Багародзіцкая царква (крэпасць абарончага тыпу)	1524 год	в. Мураванка	0	28.02.2002 № 71	14.05.2007 № 578

Помнік абарончага дойлідства. Мае стыльвыя адзнакі беларускай готыкі.

У плане нагадвае правільны прамавугольнік, блізкі да квадрата (15x13,5 м). Да ўсходняга фасада прымыкае адна апсіда амаль на ўсю шырыню царквы. Вежы храма круглыя: дыяметр заходніх – каля 4,5 м, усходніх – каля 3 м. Таўшчыня сцен дасягае 2 м. Сцены і вежы маюць байніцы. Унутраная прастора збудавання падзелена чатырма гранёнымі слупамі на тры нефы, якія перакрыты зоркавымі скляпеннямі. Гурты апошніх у перапляценнях утвараюць ромбы і трохкутнікі.

Фасады храма насычаны дэкаратыўнымі элементамі. Нішамі ўпрыгожаны не толькі сцены, але і вежы, апсіда. Усё збудаванне ахоплівае дэкаратыўны паясок – рад цэглы, пакладзенай пад вуглом. Спалучэнне цёмна-чырвонага фона сцяны з белымі паясамі і нішамі надае храму асаблівае характава, таму яго фасады не выклікаюць уражання суровасці.

Храм неаднойчы змяняўся, асабліва ў час капітальных рамонтаў у 1822 і 1871–1872 гг.

Зніклі некаторыя характэрныя дэталі, якія стваралі непаўторны каларыт царквы-крэпасці. Аказалася замураванай частка байніц на галоўным і бакавых фасадах, зніклі байніцы з усходняга. Раскіданы лесвіцы алтарных вежаў, на адзін ярус надбудаваны заходнія вежы заходняга фасада. Зроблены новыя карнізы, пабудаваны прытвор. На вонкавых сценах з'явілася тынкоўка. Аднак, нягледзячы на істотныя змены, першапачатковы выгляд храма ў асноўным захаваўся.

У час Вялікай Айчыннай вайны была пашкоджана, у канцы 1940 – пачатку 1950-х гг. адрамантаваны сцены, скляпенні, дах.

412Г000639	Юр'еўскі касцёл тры алтары	XVIII стагоддзе	в. Новы Двор	2	28.08.2003 № 88	14.05.2007 № 578
------------	----------------------------	-----------------	--------------	---	-----------------	------------------

Пабудаваны ў 1749 г. (1792 г.) з дрэва на месцы храма 1670 г. Адноўлены ў 1880 г. Помнік драўлянага дойлідства.

Касцёл складаецца з прамавугольнага ў плане асноўнага аб'ёму, завершанага васьміграннай вежай, і пяціграннай апсіды з сакрысціямі. Асноўны аб'ём і апсіда накрыты агульным двухсхільным дахам з вальмамі. Сакрысціі маюць самастойныя вальмавыя дахі. Сцены прарэзаны лучковымі і прамавугольнымі аконнымі праёмамі і вертыкальна ашалаваны дошкамі з нашчыльнікамі. Фронтон галоўнага фасада аддзелены ад плоскасці карнізам, гарызантальна ашалаваны.

У інтэр'еры асноўнае памяшканне выцягнута па падоўжнай восі. Плоскую столь падтрымліваюць шэсць слупоў, звязаных бэлькамі ў два падоўжныя рады. Тры розныя алтары выкананы ў стылі ракако. Невысокі дэкарыраваны медальёнамі цокаль галоўнага алтара падтрымлівае асноўны ярус, раскіданы чатырма круглымі калонамі. Наверша, аддзелена ад асноўнага яруса

разным карнізам, аздоблена выявамі галовак херувімаў, кароны, ваз, картушам; у сярэдзіне – алтарны абраз «Багародзіца». У дэкоры шырока выкарыстана скразная пазалочаная разьба па дрэве, у арнаментыцы якой валюты, ракайлі, лісце аканта. Бакавыя алтары кампазіцыйна паўтараюць галоўны, але дэкарыраваны больш сціпла. Устаноўлены на хорах арган упрыгожаны драўлянымі скульптурамі двух анёлаў, двух херувімаў і накладной залачонай разьбой у стылі ракако.

413В000640	Селішча перыяду сярэднявечча	XII–XIII стагоддзі	в. Орля, 2,5 км на паўднёвы захад ад вёскі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
413Д000641	Брацкая магіла	1944 год	в. Орля	3	25.02.2003 № 82	14.05.2007 № 578
413В000642	Каменныя магілы	XIV–XVI стагоддзі	в. Плёткі, на правым беразе р. Латачок	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
412Г000643	Петрапаўлаўскі касцёл	1674, 1924–1925 гады	в. Ражанка	2	28.02.2002 № 71	14.05.2007 № 578

Пабудаваны ў 1674 г. з цэгля і бутавага каменю. Перабудаваны ў 1827 г. паводле праекта архітэктара Генрыка Марконі. Аднаўляўся ў 1924–1925 гг. Капітальна адрамантаваны і адкрыты ў 1990 г. Помнік архітэктуры рэтраспектыўна-гатычнага стылю.

Аднанефавы крыжападобны ў плане храм з больш нізкімі пяціграннай апсідай і трансептам. Тарцы высокіх двухсхільных дахаў над нефам і крыламі трансепта закрыты ступеньчатымі шчытамі. Да бакавых сценаў асноўнага аб'ёму далучаны дзве прамавугольныя ў плане капліцы. Да паўднёва-заходняга вугла нефа прыбудавана трох'ярусная вежа (васьмярык на двух чацверыках), накрытая васьмігранным спічастым шатром, да нефа з паўночнага боку далучана невялікая сакрыцыя. Вуглы асноўнага аб'ёму ўмацаваны контрфорсамі і завершаны дэкаратыўнымі вежачкамі. Вокны высокія, паўцыркульныя, з узорыстымі вітражамі. У цэнтры галоўнага фасада круглае акно-ружа, вышэй яго дэкаратыўны арнамент, пояс і шчыт. Аздабленне фасада дапаўняюць вузкія плоскія нішы з трохлопасцевымі арачнымі завяршэннямі і ляпны герб. Галоўны ўваход вырашаны стральчатым парталам.

Унутраная прастора касцёла перакрыта цыліндрычным скляпеннем з распалубкамі, крылы трансепта – крыжовымі скляпеннямі. Апсіда і капліцы раскрываюцца ў прастору нефа арачнымі праёмамі. Над уваходам – хоры. Сцены асноўнага аб'ёму расчлянены пілястрамі і размаляваны ў верхняй частцы шматфігурнымі кампазіцыямі на біблейскія тэмы.

413В000644	Каменныя магілы	XIV–XVI стагоддзі	в. Сырні, 1 км на паўднёвы захад ад вёскі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
413Д000645	Магіла А.С. Пашкевіч (Цёткі)	1916 год	в. Стары Двор	3	25.02.2003 № 82	14.05.2007 № 578
413В000646	Гарадзішча перыяду сярэднявечча	XI–XIII стагоддзі	в. Турэйск, у вёсцы на правым беразе р. Нёман	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578
413В000647	Курганны могільнік, селішчы 1 і 2	XI–XIV стагоддзі, VI стагоддзе да н.э., II стагоддзе н.э.	в. Яселевічы, 0,5 км на паўночны ўсход ад вёскі, 200 м на поўдзень ад вёскі, 0,8 км на поўдзень ад вёскі	3	04.12.2002 № 79	14.05.2007 № 578